

E L Ő T E R J E S Z T É S	
Előterjesztő:	
	Dr. Papp László polgármester
Tárgy:	
	Emlékmű felállítása a reformáció 500 és a Magyarországi Református Egyház 450 éves évfordulójának tiszteletére
Iktatószám:	
	KULT-24424-2017
Ügyintéző:	
	Wachterné Postás Gabriella
Feladatot jelent:	
	Dr. Papp László polgármester, Szentei Tamás a Kulturális Osztály vezetője, Hamza Gábor a Városépítési Osztály vezetője részére
Véleményező bizottságok:	Közügyűlés, Környezetvédelmi és Városfejlesztési Bizottság, Kulturális Bizottság
Egyéb véleményező szerv:	Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft.
Törvényességi véleményezés ideje:	2017.03.23
Törvényességi ellenőrzést végezte:	Molnár Anett

Mellékletek:	
	Emlékmű látványterve
	Szakvélemény

Tisztelt Közgyűlés!

2017-ben ünnepeljük a reformáció születésének 500. évfordulóját. 1517. október 31-én Luther Márton kitűzte 95 tételét a wittenbergi vártemplom kapujára, amely reformok sorozatát eredményezve átalakította Európa korabeli vallási térképét, megújította hitvilágát. A reformátor gondolkodása azonban messze túlnyúlik a teológia határain. Luther és a későbbi reformátorok, illetve a reformáció hatása a politika, a gazdaság, a zene, a jogtudomány, az anyanyelv és a modern természettudomány kibontakozása, illetve átalakulása terén is tetten érhető.

Debrecen a reformáció születésének 500. évfordulója mellett egy másik neves évfordulót is ünnepel. 450 éve annak, hogy az 1567. február 24-én összeült debreceni zsinaton őseink elfogadták azt a II. Helvét Hitvallást, amelyet a reformátusság hivatalos hitvallási iratául ismertek el.

A Debrecenben létrejött Magyarországi Református Egyház a város leghatározottabb elköteleződését hozta a reformáció ügye mellett, amely kijelölte céljait és fejlődésének irányait. A kálvinizmus és Debrecen története évszázadokra egygényé vált.

Mindkét évforduló megünneplésében Debrecennek vezető szerepe van, s a Tiszántúli Református Egyházkerülettel szoros együttműködésben, országhatárokon túlmutató rendezvényeket, programokat szervez.

A reformáció emlékére lehetőséget biztosít olyan maradandó alkotás megteremtésére, amely a reformátusságon belül kifejezi „Debrecen a kálvinista Róma” eszmeiséget is.

Az emlékmű terveit **Győrfi Sándor Munkácsy díjas és Győrfi Lajos Szervátiusz-díjas szobrászművész készítette el.**

Az emlékmű alap gondolata a református templomok egyik keresztény jele, a **Kálvin csillag.**

A kereszténység egyetemes szimbólumaként használt kereszt helyett, amely Jézus golgotai kereszthalála általi megváltásra utal, a magyar reformátusok körében a csillag lett a legelterjedtebb jelkép. Az Isten hatalmát és dicsőségét tanúsító **csillag** a Jézus születésének örömezenetét hirdető **betlehem csillag motívuma**, amely a napkeleti bölcseket a Messiáshoz vezette.

Bár a Magyarországi Református Egyház címerének központi alakja, s számos egyházmegye, gyülekezet és intézmény címerén, pecsétjén a zászlót tartó győztes bárány – Isten Báránya (Agnus Dei) – szerepel, **a református templomtornyokat több évszázada a kereszt helyett csillag díszíti**, így a hétköznapiakban ez vált az egyház legismertebb szimbólumává.

A Krisztushoz vezető s az evangéliumot hirdető jel széles körű elterjedéséhez a XVII. században meginduló ellenreformációval szembeni tiltakozás s a katolikusoktól való minél élesebb elkülönülési szándék is nagyban hozzájárult.

Az emlékmű 6 méter magas természetes andezitszikla, amelynek tetején egy csillag-napkorongot idéző aranyozott bronz kompozíció áll. A kompozíció egyik oldalán a **főnixmadár** látható, amely jelképezi Debrecen városának minden vészből, pusztulásból való

megújulását, másik oldalán pedig az **„Agnus Dei” Isten báránya**, amely a teremtett világ örök igazságát hirdeti.

Mindét szimbólum meghatározó eleme Debrecen város címerének. Az emlékművet feliratos kövek övezik, a magyarországi reformáció öt évszázados szellemi relikviáinak üzenetét megjelenítve, vésett feliratok és rajzolatok formájában. Az emlékmű egyik központi témája az „Úr asztala”, amelynek templom előtti elhelyezése – lehetőséget biztosítva az egyházi szertartás szabad ég alatti gyakorlására is - jelzi az egyház nyitottságát, megújulását és törekvését arra, hogy minden módon segítse az embereket az Istenhez való kapcsolódásban.

A reformáció emlékművének tervezett **helye a Méliusz téren található Verestemplom előtti park.**

A Debrecen Kossuth utcai Református Egyházközség templomának építése 1886. június 26-án vette kezdetét ünnepélyes alapkő-letétellel. A templom egy év múlva, 1887 júliusában elkészült, amelynek templomavató istentisztelete 1888. június 10-én volt. A neogótikus, impozáns templom felépülése Szombathy István főbíró és neje, Vörösmarty Zsuzsanna nevéhez fűződik, akik vagyonukat egy Debrecen belvárosában megépülő, új református templom építésének céljából hagyták az egyházra az 1810-es években. Vöröstégla borítása miatt a debreceniek Verestemplomnak nevezték el.

Az emlékmű felállítása nemcsak a hazai, hanem az egyetemes reformáció közösségi emlékezetének ébren tartásához, a közös értékeken, múlton és kultúrán alapuló keresztény magyar közösségi identitás erősítéséhez is hozzájárul.

Az emlékmű anyaga és méretei:

Műalkotás címe : A Reformáció Emlékműve (Kálvin Csillag)

A műalkotás leírása: Szoborkompozíció

A műalkotás anyaga : öntött bronz, természetes szakítású sötétszürke andezit sziklák

A műalkotás mérete : Teljes magasság: 650 cm

Bronz kompozíció mérete: 250 x 200 x 60 cm, 24 karátos füstárannyal bevont Kálvin csillag: a csillag város felé néző oldalán a főnixmadár, a templom felé néző oldalán Isten báránya látható.

Kőtalapzat: 430 x 280 x 120 cm

Feliratos kövek (8 db): 230 cm, 130 cm, 70 cm

A műalkotás helye: Debrecen Megyei Jogú Város, Méliusz tér (hrszt: 6466/1, közterület)

A műalkotás talapzatán feltüntetendő szöveg:

„A reformáció 500 éves évfordulója alkalmából állíttatta a Tiszántúli Református Egyházkerület és Debrecen Város Önkormányzata 2017”

Az emlékmű felavatásának tervezett időpontja: **2017. június 24.**

Az emlékmű tervezett költsége: nettó 55.118.110 + 14.881.889 Ft áfa (bruttó 70 millió Ft).

Tekintettel arra, hogy önkormányzatunk és a **Tiszántúli Református Egyházkerület** közösen szeretné az emlékművet felállítani, a **finanszírozása is közösen, fele-fele részben történik.**

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata 2017. évi költségvetéséről szóló 6/2017. (II. 16.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 18. § (2) bekezdése alapján **35.000.000,- Ft** összegű támogatást biztosít a Tiszántúli Református Egyházkerület részére a Rendelet „Beruházási kiadások” címet viselő 5. melléklet 5. címen, 5.2.101. alcímen elkülönített „Reformáció 500. évfordulójára emlékmű állítás – tervezés” sora terhére, **támogatási megállapodás formájában.** Mivel az emlékmű felhasználási és tulajdonjoga a Tiszántúli Református Egyházkerületé, a műre vonatkozó felhasználási szerződést az egyház köti a szobrászművészekkel.

A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény 109. § (1)-(2) bekezdései alapján a művészeti alkotás közterületen, valamint önkormányzati tulajdonú épületen való elhelyezéséről a település önkormányzatának képviselő-testülete dönt és gondoskodik fenntartásáról és felújításáról. **A döntéshez a műalkotás művészi értékére vonatkozóan szakvéleményt kell beszerezni.**

Az Önkormányzat a Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft.-t kérte fel a szakvélemény elkészítésére. A szakvélemény - megtekinthető DMJV Polgármesteri Hivatala Kulturális Osztályán (Debrecen, Kálvin tér 11. 1. em. 116. sz. iroda) – az emlékmű elhelyezését támogatja. Ahogy a szakvélemény megfogalmazza: a kijelölt helyszín hangsúlyos és igazán méltó az emlékmű elhelyezésére, amely formájában és anyagában a reformáció egyetemességét és debreceniségét egyaránt megjeleníti.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy az előterjesztést megtárgyalni, a határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat

A Közgyűlés

a polgármester előterjesztésére az 1991. évi XX. törvény 109. § (1)-(2) bekezdése, valamint a 2011. évi CLXXXIX. törvény 42. § 8. pontja alapján, a Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft. szakértői véleményére figyelemmel

1./ a Tiszántúli Református Egyházkerülettel közösen emlékművet állít a reformáció 500 és a Magyarországi Református Egyház 450 éves évfordulójának tiszteletére a Győrfi Sándor és Győrfi Lajos szobrászművészek által benyújtott látványterv szerint, amelyet a debreceni 6466/1 hrsz-ú közterületen, a valóságban a Méliusz téren, a Verestemplom előtt helyez el.

2./ Elfogadja a Reformáció Emlékművének talapzatán elhelyezésre kerülő alábbi szöveget:

„A reformáció 500 éves évfordulója alkalmából állíttatta a Tiszántúli Református Egyházkerület és Debrecen Város Önkormányzata 2017”

3./ Felkéri a Kulturális Osztály és a Városépítési Osztály vezetőjét a műalkotás közterületi elhelyezéséhez szükséges intézkedések megtételére.

Határidő: azonnal

Felelős: Kulturális Osztály vezetője

Városépítési Osztály vezetője

A határozati javaslat elfogadása minősített többséget igényel.

Debrecen, 2017. március 23.

Dr. Papp László

polgármester